

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa G. K.
przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.
o zapłatę ryczałtu za noclegi,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 lutego 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 lipca 2018 r., sygn. akt III APa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 20 lipca 2018 r., sygn. akt III APa (...), Sąd Apelacyjny w (...)- w sprawie z powództwa G. K. przeciwko P. Spółki z o.o. w C. – zmienił zaskarżony apelacją powoda i pozwanej wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. Ośrodka Zamiejscowego w R. z dnia 25 maja 2017 r., sygn. akt IX P (...); w pkt I. z apelacji powoda: 1. w punkcie 2 częściowo w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 49.244,53 zł tytułem ryczałtu za noclegi w podróży służbowej z ustawowymi odsetkami od 19 grudnia 2014 r.; 2. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 i zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego; 3. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 4 i nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. kwotę 4.579 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych; w pkt II. oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie; w pkt III. oddalił apelację pozwanej; w pkt

IV. nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. kwotę 2.462 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych; w pkt V. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.012,50 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, znosząc w pozostałym zakresie koszty zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego strona pozwana zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Skarżący wskazał, że zarówno w orzecznictwie sądów powszechnych, jak również samego Sądu Najwyższego dochodzi do istotnych rozbieżności w kwestii problematyki „ryczałtów noclegowych”.

W ocenie autora skargi zachodzi też konieczność udzielenia przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na następujące pytania:

a) czy pracownikowi należy się ryczałt noclegowy mimo braku poniesienia kosztów, czy w ogóle fakt poniesienia bądź nie poniesienia kosztów przez pracownika ma jakiegokolwiek znaczenie,

b) czy pracownik ma prawo „dorabiać sobie” do wynagrodzenia zasadniczego otrzymując ryczałt czy diety i nie przeznaczając tych świadczeń na wydatki związane z noclegiem,

c) czy jakiegokolwiek znaczenie ma standard kabiny w tym miejsca do spania w kontekście samego prawa do ryczałtu noclegowego lub jego wysokości,

d) czy jakiegokolwiek znaczenie mają indywidualne cechy, predyspozycje danego pracownika w kontekście możliwości regeneracji sił psychofizycznych, od których zależy bezpieczeństwo samego kierowcy i innych użytkowników drogi,

e) jeśli odpowiedź na pytanie zadane w lit. d będzie pozytywna, to czy nie powinno się badać indywidualnie każdego przypadku przy uwzględnieniu biegłych z zakresu medycyny pracy i bhp przynajmniej do czasu uregulowania problematyki ryczałtów noclegowych przez ustawodawcę,

f) czy pojęcie bezpłatny nocleg odnosi się do kwestii finansowych czy bardziej do praktycznej, a więc rodzaju miejsca noclegowego w kontekście zasad bezpieczeństwa,

g) czy wewnętrzne zakładowe przepisy prawa pracy mogą ustanowić ryczałt noclegowy na poziomie 0 zł.

W ocenie autora skargi niezależnie od powyższego w sprawie występuje zagadnienie prawne: czy jest możliwe wykluczenie *a priori* możliwości odbywania noclegu w kabinie samochodu, czy też dopuszczalne jest badanie tej kwestii w indywidualnej sprawie przy pomocy wszelkich środków dowodowych, w tym dowodu z opinii biegłego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego

przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243).

Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni oraz wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego

źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia ani istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani też nie wykazuje, że istnieje potrzeba wykładni wskazanych przepisów prawa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W myśl utrwalonego orzecznictwa nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP -

wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Wątpliwości autora skargi wyjaśniła uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17, OSNP 2018 nr 3, poz. 28. W uchwale tej przyjęto, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (art. 77⁵ § 3 k.p.) poniżej 25% limitu, o którym mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) oraz w § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 167). W powołanej uchwale Sąd Najwyższy przeprowadził szeroką analizę przepisów prawa dotyczących omawianego zagadnienia z uwzględnieniem orzecznictwa sądowego powoływanego między innymi w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie do rozpoznania rozpatrywanej skargi kasacyjnej.

Ponadto kwestiami postawionymi w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie do rozpoznania rozpatrywanej skargi kasacyjnej zajmował się już Sąd Najwyższy, który w postanowieniu z dnia 28 marca 2019 r., I PK 78/18, odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej strony pozwanej – P. Spółki z o.o. w C. w sprawie podobnej do rozpoznawanej z powództwa innych pracowników pozwanej Spółki o zapłatę ryczałtu za noclegi. Sąd Najwyższy podziela stanowisko postanowienia Sądu Najwyższego w sprawie I PK 78/18. Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawił przekonującej argumentacji polemicznej, która wymagałaby ponownej analizy stanowiska przyjętego w tej sprawie.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.